

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Alžběta Dvořáková

Název práce: Zacházení s potravinami a jejich hodnocení – zkažení nebo dobré?

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Lenka Brunclíková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem předložené DP je dle autorky „porozumět vztahu mezi lidmi a věcmi prostřednictvím studia vyhazování potravin“ (str. 2), přičemž je „studován způsob, jakým lidé posuzují kvalitu potravin a nutnost jejich vyhození“ (str. 2). Domnívám se, že cíl byl (přes níže uvedené výtky) naplněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Téma, které si studentka vybrala, je zajímavé, aktuální a nabývá v posledních letech na popularitě. Ačkoliv vychází z výzkumu, který byl již před několika lety publikován Davidem Evansem, je trochu škoda, že jej studentka pojala poněkud povrchně. Práce je proporcčně vyvážená, avšak kapitola popisující software MaxQDA, který není předmětem výzkumu, působí nadbytečným dojmem, a je na úkor energie vložené do výzkumné části, která téměř postrádá interpretaci a převažují v ní poskládané výroky respondentů (popř. jsou zde hypotetické výroky typu „kdyby respondenti měli auto, nakupovali by víc, a proto by víc vyhazovali“). Především v této části je předložená DP nejslabší. Zde se také projevuje slabé propojení teoretické a výzkumné části. Věřím, že studentka získala dostatečné množství dat k tomu, aby mohla svá zjištění lépe uchopit a opřít je o teoretickou část.

Z hlediska metodologie byla vhodně vybrána kombinace metody *free listing* a polo-strukturovaného dotazování. Oceňuji, že metodologická část je poměrně detailně popsána. Menší výtku směřuje pouze k nepochopitelnému rozdělení kapitol nazvaných „4.2 Postup analýzy“ a „4.3 Analýza rozhovorů“, které se týkají toho samého. Výzkumné otázky považuji za relevantní, nicméně studentka na str. 19 uvádí, že „další oblast otázek se týkala schopnosti rozeznat zkaženou potravinu...“ (na str. 38 pak znovu zaznívá „otázka na ně zněla, zda zkaženou potravinu poznají“). Vzhledem k tomu, že právě zmíněná metoda *free listing* jí měla sloužit k tomu, aby sami respondenti definovali (a tím tedy dokázali svou schopnost rozeznat) zkaženou potravinu, považuji takové dotazování za postrádající smysl a nejsem si jista (aspoň to z práce nevyplývá), co jiného tím můžeme zjistit.

Jedním z důvodů vyhazování potravin, na které se studentka správně dotazovala, může být (jak uvádí) „lhůta trvanlivosti“. Očekávala bych však nejen definici této lhůty, resp. termínů „spotřebovat do“ a „datum min. trvanlivosti“, ale také informaci, zda sami respondenti těmito termíny rozumí, pokud jsou na tuto „lhůtu“ dotazováni.

Studentka v teoretické části své DP pracuje se symbolickým pojetím špíny, které předložila Mary Douglas, což považuji za vhodné. Nicméně negativní pojetí „nečistoty“, o kterém se v práci hovoří, se s Douglas příliš neztotožňuje. Douglas preferovala termín špína (*dirt*) proto, že „nečistota je negací čistého“, používala termín „špína“ právě proto, že má pro ni pozitivní rozměr, chápe ji jako kreativní složku, to, co inspiruje odpor, co vymezuje hranice. Zároveň proč studentka pracuje s Mary Douglas, ale vychází z prací jiných badatelů, kteří o Douglas psali? Podobně je tomu např. u Bourdieua (čerpáno z Dopita (2000)). Není to zajisté špatně, je pouze škoda necitovat přímo z těchto autorů,

když jejich publikace jsou snadno dostupné. Mimochodem Gregson, která je zmiňována na str. 8 v mužském rodě, je ve skutečnosti žena (Nicky Gregson).

Sporné mohou být i některé závěry jako „každodenní činnost, jakou je vyhazování nepoživatelných potravin, je pro člověka poměrně nedůležitou událostí“ (str. 51). Nejsou zde přesvědčivé důkazy. Co když je to naopak důležitá součást každodennosti (což může naznačit řada iniciativ proti plýtvání potravinami), nad kterou řada lidí uvažuje, ale odmítá ji přiznat? Překvapujícím je pak zjištění, že studentka sledovala „jídlo od jeho zakoupení ke konzumaci či vyhození“ (str. 49), což z předložené práce nevyplývá, měla jsem za to, že s respondenty v domácnosti (na rozdíl od opakovaně zmiňovaného Evansova výzkumu) čas netrávila (zcela pochopitelně z časových důvodů) a že se spoléhala na jejich výpovědi, tedy jejich interpretace problematiky vyhazování potravin.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev je dobrý, co se týče gramatických chyb, jedná se většinou o absentující či přebývající čárky ve větě, ale nikoliv v počtu, který by čtenáře rušil. Práce nemá přílohy, je zde pouze jedna tabulka v textu na str. 18, která obsahuje seznam respondentů. Očekávala bych však, že namísto zde uvedeného „místa původního bydliště“, které v celé práci není obšírněji rozebíráno v návaznosti na zkoumanou problematiku, se v tabulce objeví např. „doba odloučení od rodičů“, která by vzhledem k výzkumným otázkám byla relevantní.

Studentka se snaží citovat, nicméně v několika případech jsou uvedeny např. jen počáteční uvozovky citace a nikoliv již koncové, u termínu „*impression management*“ chybí jakákoliv afiliace autora. Uvozovky v uvozovkách již nebývají dvojitě. Narazila jsem rovněž na několik případů, kdy jsou doslovné opisy či překlady vydávány za vlastní, popř. za parafráze (např. str. 11, str. 13 (doslovný překlad Sutton 2010), str. 14 (opis z Berger a Luckmann 1999), což nepovažuji za zcela korektní.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Předložená DP má zajímavé téma, ale jak již bylo zmíněno, výzkumná část se jeví jako slabší. Navzdory značné inspiraci již realizovaným výzkumem a tedy i možnému vyhnutí se některým úskalím vlastního výzkumu, se nemohu zbavit dojmu, že studentka svá zjištění nedostatečně interpretuje a spokojuje se s naservírováním úryvků rozhovorů, což je škoda. Věřím, že má data, která – v návaznosti na teoretickou rovinu – by mohla celou práci pozvednout.

Vzhledem k celkovému rozsahu práce (59 stran, z toho samotný text 52 stran) navrhuji přezkoumat, zda práce počtem znaků odpovídá požadovaným min. 108 000. Opakovaně se mi zobrazuje pouze 105.604 znaků textu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

- 1) Jak chápete rozdíl mezi habitusem (Bourdieu) a habitualizací, kterou zmiňují ve své práci Berger a Luckmann? V práci působí tyto termíny jako synonyma. Jak se projevil ve vašem výzkumu zmíněný habitus? Ve výsledcích – na rozdíl od teoretické části (str. 14) - s ním nadále nepracujete.
- 2) Evans ve svém výzkumu rozpracoval strategie aktérů ohledně zacházení s nechťnými potravinami tak, aby neskončily ihned v odpadu. Setkala jsem se s něčím podobným?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Pokud se potvrdí nedostatečný počet znaků, pak musím hodnotit „nedoporučuji k obhajobě“. V opačném případě navrhuji známku tři.

Datum: 23. 5. 2016

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

Podpis:

